

Amor i entrecuix

La gran novel·la valenciana sobre l'amor escrita amb l'oralitat viva de Castelló i al voltant del desgavell urbà i moral de la capital de la Plana

Narrativa

PER **FERRAN ARCHILÉS**

■ Un home i una dona s'estimen. O no. Tampoc no cal que siguin un home i una dona. En tot cas, amb aquesta matèria hi ha escrita, pel cap baix, la meitat de la literatura universal. El llibre de **Santiago Forné** conta la història d'un home d'uns quaranta anys a la percaça de l'amor. En realitat, el llibre va d'això i poca cosa més, aparentment. Narrat en una molt convincent primera persona, potser de les més convincents de la literatura valenciana que mai he llegit (amb, això sí, algunes poc convincents referències a un suposat públic a qui aniria adreçada la narració) el relat es desplega amb algunes incursions dietàriques, textos d'*sms* i molts diàlegs que ens permeten completar l'univers dels personatges de la novel·la. Però sobretot hi ha Víctor Verchili, un professor de filosofia que viu a Paiporta i ha nascut a Castelló de la Plana. Gairebé dos terços de la novel·la, per cert un admirable volum de més de cinc-cents quaranta pàgines que donen prova de l'alè narratiu de l'autor, consistiran en el vistós i sorprenent pelegrinatge de Víctor per diversos pobles del País Valencià (de Calp a Benicarló, tot passant per Elx i Xàtiva) un cop descobert (al Marroc, on ella no hi és) que està enamorat i saber si es correspost per Sira, una xica dotze anys més jove que ell.

Certament, tot el llibre depen de la versemblança psicològica de Víctor Verchili i cal dir que l'autor n'ha reeixit de ple. Personalment, el personatge em resulta perfectament reconeixible, fet d'una pasta molt concreta: els gustos musicals i literaris vagament esnobs, l'excés amb l'alcohol, la pedanteria culinària (malgrat ser cuina local el que li agrada) i la verborrea. En realitat, Víctor és un egoista incorregible, en absolut mal tio, i que es pren a si mateix massa seriosament. Fet i fet, una mica d'autoironia vertadera no li hauria anat mal al personatge, malgrat que sospite que l'autor creu haver-la posat. Sobretot als diàlegs que, en la meua opinió, no són sempre tan enginyosos i sí previsibles i un punt mecànics. A diferència d'un, posem per cas, Frank Bascombe, Víctor Verchili té un excés d'autoconsciència i això el porta a fatigar al lector.

No poc del mèrit, però, en la versemblança del personatge la té el model lingüístic triat: un model basat en una oralitat molt viva pròpia d'un castellanenc, fins i tot assumint els riscos d'emprar localismes i col·loquialismes. Les escenes a la marjal de Castelló i les veus dels familiars són, en efecte, magnífiques.

No és casualitat que Castelló jugue un paper important en la consistència del personatge. Tot i portar més de vint anys fóra de la ciutat, Víctor és i es sap de Castelló, aquest és el seu món mental últim. A l'inici del capítol segon, en fa una descripció magnífica del desgavell urbà i moral que és la

SANTIAGO FORNÉ
Conta'm la veritat sobre l'amor
► Tria de Narrativa, 1.
BARCELONA, TRIA EDITORIAL, 2010

capital de la Plana. Castelló, diu, seria l'expressió de la «progressiva minva del ser» dit en jerga filosòfica. És exacte. Això és Castelló. I no només Castelló. En realitat, el llibre arrossega com un fantasma pensarós la voluntat d'escriure, diríem, la gran novel·la valenciana. Sembla que això voldria fer Víctor, escriure un llibre sobre «l'adolorida idiosincrasia valenciana». A la fi, la part adolorida, País Valencià amunt i avall, és la de l'entrecuix (¿de veritat cal que Víctor ens conte totes les seues experiències sexuals? Ben pensat potser sí) i la del cor del personatge. I ell mateix cau en una progressiva minva del ser.

Confesse que el final del llibre m'ha desconcertat. L'empara audeniana del títol d'aquesta obra hauria d'haver-me preparat, però. Potser Sira (en qui, en fi, recau la resposta decisiva) em resulta un personatge de vegades massa elusiu. Però al mateix temps em pregunto perquè he acabat de llegir una novel·la tan llarga que a més tracta dels problemes que, en el fons, no li aguantem ni als amics. La meua resposta és que es tracta d'un llibre ben escrit, amb un personatge que resulta ser, ai, un semblant i un frere. Un llibre escrit, a més, des d'un model de realisme narratiu que, per discutible que pugua ser en les seues limitacions, de tant en tant ja ens va bé, entre tanta novel·la històrica, llibres de vampirs i contes de l'admirable **Quim Monzó**.

Per aquesta raó, també, cal felicitar a Tria editorial, una aposta molt valenta en el panorama editorial. No és fàcil arriscar-se a editar un llibre gruixut i tan «valencià» com aquest, ni tirar endavant una proposta de llibres que el lector no trobarà a les llibreries ja que s'han d'encarregar a la pàgina web (www.triallibres.com) de l'editorial. Només cal que desitjar-li llarga vida i bon vent al projecte.

M'oblidava. Si el lector vol saber la veritat sobre l'amor, la veritat és que... (a Posdata no em donen més espai. Altra vegada serà).

Discos Música Clásica

CRÍTICAS DE
ANTONIO GASCÓ

VARIOS COMPOSITORES PREPARANDO EL AÑO NUEVO

Obras de Williams, Liszt, Lanner, Nicolai, Holst, Schumann, Strauss y otros.
DEUTSCHE GRAMMOPHON
DDD.
UN DVD.

❶ **Orquesta Filarmónica de Viena. F. Welsler Möst, director. Y. Bronfman, piano.**
↓ A Deutsche Grammophon no se le pasa una. Es sabido que el ya cercano concierto de año nuevo de la Filarmónica de Viena correrá a cargo el primer día de enero de 2011 del maestro **Franz Welsler Möst**, quien además desde hace mes y medio es el nuevo titular de la centuria austríaca. Pues bien, el sello ya le montó al maestro un concierto multitudinario con imponente escenario (¿Cuál mejor que el jardín del palacio de Schönbrunn?) en el que estuvo al frente de la que ya es su orquesta titular con un programa en el que metafóricamente se hacía referencia al espacio cósmico. El hecho de que la audición fuera al aire libre y en una noche primaveral del mes de junio subrayaba el propósito del programa. Desde la «Guerra las galaxias» al segundo concierto para piano de **Liszt** en el que se cuenta con la intervención de un inspirado y solidísimo **Yefim Bronfman**, pasando por «Los planetas» de **Holst**, vales, y oberturas de óperas, el repertorio popular y atractivo engancha al espectador que se encuentra con bellos panoramas del imponente palacio de los Habsburgos. Welsler Möst dirige con su habitual refinamiento ungido de ese espíritu vienés elegante y cautivador referencial en su dicción y que hace augurar un concierto de año nuevo de exquisitas versiones.

REBEL VIVALDI, ONOMATOPEYAS Y DANZAS

«Los cuatro elementos», «Los cuatro estaciones».
HARMONIA MUNDI,
DDD.
UN CD.

❶ **Akademie für Alte Musik, Berlín. Konzertmeister C-M. Nuszbaumer. M. Seiler, solo violín**

↓ La prestigiosa Akademie für Alte Musik de Berlín registra dos obras que tienen que ver con el pensamiento naturalista de los filósofos presocráticos: Los elementos y las estaciones. Obra la primera del compositor francés **Jean Rebel** y la segunda, es obvio decirlo, de **Antonino Vivaldi**. Ambas obras tienen afinidad argumental en la referencia a la naturaleza y se antoja una excelente idea compaginarlas en un disco, aunque hay que decir que no es esta edición la primera que ha tenido la idea de hacerlo. Lo interesante del registro de Harmonia Mundi es la calidad de la interpretación en unas lecturas que resultan especialmente sugestivas y novedosas. Ambas piezas son interpretadas por una orquesta muy amplia como debió serlo la capilla real versallesca en la que actuó Rebel como violinista. Ello concede una sonoridad magnífica, opulenta, generosa, nada habitual en otras versiones y permite contrastar los matices, teniendo en cuenta que se abunda en las onomatopeyas descriptivistas en Vivaldi y en el espíritu danzable en un evidente propósito de suite en la partitura de Rebel.

RACHMANINOV ÍMPETU E INSPIRACIÓN

Conciertos 3 y 4 para piano y orquesta
EMI
DDD.
UN D.

❶ **Orquesta Sinfónica de Londres. Director, A. Pappano. L. Ove Andsnes, piano.**

↓ Hace un par de años el pianista **Leiv Ove Andsnes** acompañado por la filarmónica de Berlín y teniendo a la batuta a **Antonio Pappano** registró los dos primeros conciertos para piano de Rachmaninov en una versión que la crítica señaló como apasionada, sensorial y muy rica en contrastes. Ahora llega una entrega con los dos últimos conciertos junto a la Sinfónica de Londres. El pianista se enfrenta a una obra que es toda una biblia de dificultades como es el tercer concierto del compositor ruso y que resuelve con facilidad como en su tiempo lo hizo **Horowitz**, extrayendo matices que incluso al compositor le habían pasado desapercibidos. Rachmaninov no volvió a tocar la obra después de habérsela escuchado a su compatriota. En ese propósito podríamos calificar la lectura del pianista noruego, en la que los efectismos están al servicio de una musicalidad pujante que se contrapunta con un acompañamiento sinfónico, henchido de vehemencia, de contrastes y de acentuación precisa y clara. A destacar la versión del cuarto concierto con unas concepciones penetrante, híbrida, con guiños jazzísticos, obsesiva consecuentemente rítmica y muy creativa.